

پدیده حاشیه نشینی و نقش آن در شهرسازی پایدار

فرهاد کاروان*

اعضو هیات علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان

شماره همراه: پست الکترونیکی: Karvan800@yahoo.com

چکیده

طراحی شهری باید مبتنی بر خلق موقعیت و تجربه شهری خوب برای مردم شد. طراحی شهری راهی است برای انسانی کردن دنیایی که در آن زندگی می کنیم. در دوران معاصر وبا رشد صنعت به علت رشد اقتصادی بیشتر در شهرها مهاجرت از روستا به شهر در اقصی نقاط دنیا یک امر معمول محسوب می گردد. در کشورهای پیشرفته از این مرحله گذر کرده و وارد مرحله ثبات گردیده اند. اما در بسیاری از کشورهای در حال توسعه یا عقب افتاده هنوز پدیده مهاجرت از روستا به شهر ادامه دارد. برای میلیون ها انسان فقیر در کشورهای در حال توسعه، مناطق شهری محیط مناسبی برای ترقی وضع زندگی آنها بوده است و همچنین در شهرها برای افراد کارهای بهتر و در نتیجه درآمدهای بهتری بوده است. وجود چنین موفقیت‌هایی در شهرهای بزرگ از یک طرف و امکانات محدود و وضع زندگی دشوار در روستاها باعث شده است که همیشه جریان مهاجرت از شهرهای کوچکتر و روستاها به طرف شهرهای بزرگ وجود داشته باشد. این روند به خصوص در سه دهه اخیر افزایش یافته است. یکی از اولین معضلاتی که برای این طبقه بوجود می آید تهیه مسکن مناسب است و به دلیل سطح درآمد پایین و نداشتن تخصص و کار چاره‌ای جز حاشیه نشینی ندارند. این مقاله به تحلیلی از نقش این مناطق در امنیت شهری و پیامدها و تاثیرات مستقیم و غیر مستقیم این اجتماعات شهری که معمولاً به دور از چشم تحلیل گران و شهرسازان قرار می گیرند می پردازد. باید توجه داشت که امنیت یا ناامنی یک اجتماع بشری مدیون در نظر گرفتن همه جوانب و ساختارهای مختلف اجتماعی است. بحث حاشیه نشینی بخصوص در جامعه شهری روبه رشد ایران امروز و بطور خاص در کلانشهرها ی بزرگ مثل تهران به یک معضل بزرگ شهری تبدیل گشته که گاهی مواقع دامنه تاثیرات آن می تواند به کل اجتماع و کشور باز گردد.

واژه‌های کلیدی: سکونت، شهر، سکونتگاه های غیررسمی، حاشیه نشینی، هویت مکان.